herpy

GEKKOER

Southern leaf-tailed gecko

Phyllurus platurus

Phyllurus platurus er en brunmarmoreret, nataktiv bladhalegekko fra sandstensklipperne omkring Sydney. Den brede, bladformede hale og kamuflagen får den til at forsvinde på klippe og bark. Den bliver kun omkring 15 cm, er rolig at holde og skal have en kold vinterpause for at yngle.

Familie: Carphodactylidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**15 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Nat**
Levevis	**Træboende og klippeboende**
Biotop	**Klippeterræn og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**50 × 50 × 50 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**22-26 °C**
Temperatur, nat	**19-21 °C**
Luftfugtighed	**55-100 %**
UVB	**Valgfri**
Vinterhvile	**10-16 °C** 9-13 uger
Kost	**Insekter**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**18 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Kuld pr. år	**2-4**
Inkubation	**56-110 dage** ved 21-22 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Slægten står på CITES liste III på Australiens anmodning og på bilag C i EU's forordning om handel med vilde dyr. I Australien kræves tilladelse til at holde arten. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Phyllurus platurus er en lille, kraftigt kamufleret gekko med ru hud og et brunt eller gråt marmoreret mønster, som minder om sandstenen, den lever på. Kroppen er dækket af lave, knoppede tuberkler. Det mest karakteristiske er halen: den er bred, fladtrykt og bladformet og fungerer både som fedtlager og som afledning: et rovdyr, der griber den, står tilbage med halen. Den oprindelige hale har store, svagt tornede tuberkler, mens en nyvokset hale er glattere og mere kompakt marmoreret.

Den bliver op til omkring 15 cm inklusive hale, og kroppen alene (snude til kloak) måler højst omkring 10 cm. Halen kan kastes, hvis dyret bliver grebet, og den vokser ud igen. Fordi halen også rummer dyrets fedtreserver, er den et godt sted at aflæse, om dyret er i form.

Arten blev beskrevet i 1790 af George Shaw og har siden båret mange andre videnskabelige navne. Slægtsnavnet er dannet af de græske ord for blad og hale, og artsnavnet af ordene for bred og hale, begge med henvisning til halens form. Arten kan forveksles med *Phyllurus caudiannulatus* fra Queensland, som dog har en almindelig, rund hale, og de to lever langt fra hinanden. Dyr uden hale er svære at kende fra hinanden.

P. platurus regnes for en let art at holde, når den får sin kolde vinterpause. Den er stille og stedfast, jager ved at ligge på lur og er mere et dyr at kigge på end at håndtere. Levealderen er ikke dokumenteret; boksens 5-10 år er et skøn.

Udbredelse og levested

Arten findes kun i det østlige Australien, i delstaten New South Wales. Hovedparten af bestanden lever i Sydney-bassinet og de omkringliggende sandstensområder, og udbredelsen strækker sig nordpå mod Newcastle og sydpå til Illawarra.

Den er almindelig i og omkring Sydney, hvor den også findes i byområder. Typelokaliteten er angivet blot som New South Wales, og kernen i udbredelsen er Hawkesbury-sandstenen omkring Sydney.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Phyllurus platurus lever først og fremmest på klippeflader, blokke og i smalle sprækker, men ses også på træer, også hvor der ikke er klipper i nærheden. Den udnytter mange slags levesteder, fra fugtige kløfter med tempereret regnskov til tørre højdedrag med sklerofylskov og kystnær hede på sandsten. Den har tilpasset sig mennesker og findes i garager, på hegn, i støttemure og i huse.

Den er nataktiv og jager fra et skjul, hvor den ligger stille og venter på byttet. Om dagen sidder den i sprækker eller under sten, og flere dyr kan dele samme sprække, mens de om natten oftest ses alene. Føden er store, nataktive hvirvelløse dyr som edderkopper, møl, biller og kakerlakker. Vinteren er kølig, og nætterne kan komme tæt på frysepunktet. Derfor har arten brug for en kold periode for at yngle.

Pasning

TERRARIET

Et par voksne dyr kan holdes i et terrarie på omkring 50 × 50 × 50 cm (længde × bredde × højde), og større er bedre. Arten sidder på klippe og bark, så terrariet skal indrettes efter det: flade stykker korkbark, sten og grene, som dyret kan sidde under og klatre på. Giv mange skjul, så dyrene kan trække sig tilbage om dagen, og sørg for, at nogle af dem er lodrette eller skrå.

De findes ofte flere sammen i en sprække om dagen, så et par eller en lille gruppe går fint, så længe der kun er én han pr. terrarie. Holdes dyrene parvis, er det lettere at følge afstamning og de enkelte parringer. Unger kan holdes i en lille boks på omkring 30 × 20 × 20 cm med køkkenrulle som bund og et enkelt stykke korkbark, der ligger på skrå og giver skjul. En æglæggebund skal være dyb nok, se afsnittet om avl.

Bunden kan være fugtig kokosfiber eller tørvemos. Hold den ren, og skift køkkenrullen, når den er snavset.

TEMPERATUR

Phyllurus platurus trives ved almindelig stuetemperatur. Om dagen skal temperaturen ligge på 22-26 °C, og om natten må den falde til omkring 19-21 °C. Der er ikke dokumenteret behov for et varmt hotspot.

Vinteren er vigtig for avl. Efter en uges fastetid sænkes temperaturen gradvist, 2-3 grader pr. dag, til 10-16 °C, og dyrene holdes køligt i to til tre måneder. Koldere er bedre, og en enkelt nat helt ned mod 9 °C er ikke et problem. Dyrene er stadig aktive ved omkring 10 °C og kan endda parre sig ved 12 °C. Efter perioden hæves temperaturen over en uge til normalen. Dyrene må aldrig køles med mad i maven, fordi føden så kan rådne og være dødelig. Er et dyr i vinterhvile tydeligt tyndere, tages det ud af kulden.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Sprøjt terrariet hver aften med lunkent vand. Lige efter sprøjtningen er luftfugtigheden tæt på 100 %, men mellem sprøjtningerne skal den falde til omkring 55-60 %, så terrariet kan tørre op. Dyrene drikker dråber fra overfladerne.

Sprøjtningen fortsættes hver aften også i vinterperioden, så dyrene har vand at drikke og luftfugtigheden ikke falder for lavt. Der er ikke dokumenteret behov for en vandskål.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Der foreligger ingen dokumenterede krav til UVB for arten. Den er nataktiv og gemmer sig om dagen i sprækker, så den får kun lidt lys i naturen. Giv en fast døgnrytme med lys om dagen og mørke om natten, og lad terrariet have både lyse og skyggefulde steder. Brug ikke stærke spotlamper.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Phyllurus platurus tager levende insekter. Jagtstrategien er et baghold, så byttet skal bevæge sig. Fårekyllinger kan bruges som grundfoder; i naturen er det edderkopper, møl, biller og kakerlakker. Der er ikke dokumenteret en bestemt foderfrekvens eller et bestemt tilskud, så følg dyrets vægt og halens fylde, og tilpas mængden.

Unger spiser først to-tre dage efter klækningen og spiser kun lidt de første uger, men tilbyd alligevel føde. Efter nogle uger begynder de at spise kraftigt. Insekterne må højst være så store som dyrets hoved. Fjern rester næste morgen.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er stille og stedfast og sidder ofte urørlig og godt kamufleret. Den er ikke et dyr, der skal håndteres meget. Tag aldrig fat i halen, for den kastes, og den nye hale bliver glattere og mindre karakteristisk.

I naturen ses dyrene som regel alene om natten, men flere kan dele en sprække om dagen. Et par eller en lille gruppe kan holdes sammen, hvis der kun er én han pr. terrarie. Hold øje med uro i gruppen.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne har en tydelig hemipenis-bule ved kloakken, som hunnerne mangler. Dyrene bør være mindst 18 måneder gamle og veje mindst 18 g, før de sættes i avl. Det tager tid at nå modenhed, så vær tålmodig.

PARRING

Nøglen til avl er en kold vinterhvile på to til tre måneder, se afsnittet om temperatur. Efter hvilen og når dyrene spiser normalt og ser sunde ud, kan hannen og hunnen sættes sammen, hvis de ikke allerede er kølet sammen. Parringen ses sjældent, så bliv ikke bekymret, hvis du ikke ser noget.

En til to måneder senere ses æggene tydeligt gennem hunnens halvgennemsigtige bug som to store hvide ovaler.

ÆGLÆGNING OG KULD

To til tre måneder efter, at dyrene er sat sammen, lægger hunnen som regel to æg pr. kuld. Angivelserne for kuldstørrelse svinger fra et til to æg. Hunnen lægger to til fire kuld om året med omkring en måneds mellemrum.

Hun skal have en 8-10 cm dyb, fugtig bund af tørvemos eller kokosfiber, der er fugtig nok til at klumpe, men ikke våd. Hun graver en skålformet rede, der ligner en fuglerede, lægger æggene i midten, fylder op igen og bliver ofte siddende oven på reden. Æggene lægges om dagen. Hun ses ofte på bunden i stedet for i sit skjul. Efter lægningen er hun tydeligt tyndere.

INKUBATION

Æggene tages ud, så snart de er lagt, og lægges i en blanding af perlit og vand i forholdet 1:1 efter vægt. Inkubér ved 21-22 °C. Temperaturer over 25 °C kan dræbe fostrene. Det er uafklaret, om temperaturen styrer kønnet, og kuldkammerater er ofte en han og en hun.

Klækningen sker efter omkring 90-110 dage, afhængigt af temperaturen. Andre angivelser er otte til ti uger.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne skifter hud næsten med det samme efter klækningen, og det går som regel uden problemer. Opdræt dem ligesom de voksne, men med mindre insekter, der højst er lige så store som hovedet. Giv første føde to-tre dage efter klækningen. Rester fjernes næste morgen.

Ungerne kan holdes sammen som kuldkammerater, men skilles, hvis en bliver større end den anden eller dominerer. Skift køkkenrullen, når den er snavset.

Sundhed og typiske fejl

Der foreligger kun få dokumenterede oplysninger om sygdomme hos arten. Hold øje med disse forhold:

- Vægttab. Halen lagrer fedt og er den bedste indikator for dyrets form. Et dyr, der taber sig i vinterhvilen, skal tages ud af kulden og fodres op.
- Mad, der ikke er fordøjet, når dyrene køles ned. Det kan rådne i tarmen og være dødeligt, så lad dyrene faste en uge, før temperaturen sænkes.
- Tabt hale. Den vokser ud igen, men får en anden og glattere form.
- Syge dyr må ikke i vinterhvile.

Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis et dyr taber sig, holder op med at spise eller virker sløvt.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.